افْتَتَحَتْ جَامِعَةُ الْقَرَوِيِّينَ ثَلاثًا مِنْ مَدَارِسِهَا القَدِيمَةِ بَعْدَ اكْتِمال تَجْدِيدِهَا، وَهِيَ الْمَدْرَسَةُ الْمُحَمَّدِيَّة الَّتِي يَعُودُ تَأْسِيسُهَا إِلَى الْقَرْنِ ال١٣١م، وَتَمَّ تَجْدِيدُهَا فِي الْقَرْنِ الْعِشْرِينَ عَلَى يَدِ الْمَلِكِ مُحَمَّدِ الْخَامِس، وَمَدْرَسَةُ الصَّفَّارِينِ الَّتِي شُيِّدَتْ عَامَ ١٢٧٦م، وَالْمَدْرَسَةُ البُوعَنَانيَّة الَّتِي شُيِّدَتْ عَامَ ١٣٥٦م. كَمَا أَعْلَنَ الْقَائِمُونَ عَلَى الْجَامِعَةِ عَنْ إِحْدَاثِ بَرْنَامَجِ لِتَعْلِيمِ الْخَظِّ الْعَرَبِيِّ بِجَامِعَةِ الْقَرَوِيِّينَ، سَيَكُونُ مَقَرُّهُ بِمَدْرَسَةِ الصِّهْريجِ الَّتِي تَمَّ تَشْيِيدُهَا فِي الْقَرْنِ الـ١٤٤م. وَفِي كَلِمَةٍ لَهُ خِلَالَ الْحَفْلِ قَالَ وَزِيرُ الْأَوْقَافِ الْمَغْرِبِيُّ أَحْمَدُ التَّوْفِيقِ إِنَّ هَذِهِ الْمَشَارِيعَ تَأْتِي فِي سِيَاق حِرْصِ الْمَلِكِ عَلَى أَنْ تَعُودَ لِجَامِعَةِ الْقَرَويِّينَ أَصَالَتُها فِي تَكُوينَ الْعُلَمَاءِ، وَالْقُدْرَةِ عَلَى الْمُنَافَسَةِ الْعِلْمِيَّةِ عَلَى الصَّعِيدَيْنِ الْوَطَنِيِّ وَالدَّوْلِيِّ. وقَدْ شُيِّدَ جَامِعُ الْقَرَوِيِّينَالَّذِي هُوَ أَصْلُ جَامِعَةِ الْقَرَوِيِّينَ عَامَ ٨٥٩م عَلَى يَدِ فَاطِمَةِ الفَهْرِيَّةِ، وَبُنِيَ فِي الْبِدَايَةِ عَلَى مِسَاحَةٍ صَغِيرَةٍ، ثُمَّ تَتَابَعَ تَوْسِيعُهُ وَتَزْيِينُهُ وَتَرْمِيمُهُ فِي فَتَرَاتٍ مُتَلَاحِفَةٍ مِنْ التَّارِيخِ بِتَعَاقُبِ الدُّوَلِ الَّتِي تَعَافَبَتْ عَلَى حُكُم فَاس. وَظَلَّ جَامِعُ الْفَرَوِيِّينَ قُطْبًا تَعْلِيمِيًّا مُعِمًّا وَمَرْكَزًا لِلْمَعْرِفَةِ الْعِلْمِيَّةِ وَالدِّينِيَّةِ بِالْعَالَمِ الْإِسْلَامِيِّ، حَيْثُ اسْتَفْطَبَ الْعَدِيدَ مِنَ العُلَماءِ، مِنْهُمْ فَلاسِفَةٌ مِثْلَ ابْنِ رُشْدٍ وابْنِ باجَةَ، ومَّؤَرَّءخُونَ مِثْلَ ابْنِ خَلْدونَ، وأَطِبَّاءُ فَلاسِفَةٌ مِثْلَ ابْنِ مَيْمُونَ، وجُغْرافِيُّونَ مِثْلَ الشَّريفِ الإِدْريسِي، ومُتَصَوِّفَةٌ مِثْلَ عَبْدِ السَّلام بْن مشيش، وغَيْرُهُمْ كَثِيرٌ. َ يَقَعُ مَبْنَى الْمُتْحَفِ الإِسْلاميِّ الَّذِي يُعَدُّ فِي حَدِّ ذَاتِهِ تُحْفَةً فَنَيَّةً مِعْمَارِيَّةً بِالْقُرْبِ مِنَ الْحَرَمِ الْقُدْسِيِّ الشَّرِيفِ عَلَى مِسَاحَةِ مَا يُقَارِبُ أَلْفَيْ مِتْرِ مُرَبَّعٍ. وَيُجَشِّدُ الْمُتْحَفُ فَنَّ الْعِمَارَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ وَهُوَ مُؤَلِّفٌ مِنْ قَاعَاتٍ عَدِيدَةٍ لِكُلِّ مِنْهَا تَارِيخُهَا وَحِكَايَتُهَا. وَقَدْ شَهِدَ عَلَى الْمَرَاحِلِ الْمُخْتَلِفَةِ الَّتِي

دانشنامه بریتانیکا دانشنامهای است که نخستین بار در سال ۱۷۶۸ در ادینبرو Encyclopædia منتشر شد. این دانشنامه قدیمی ترین دانشنامه انگلیسیزبان محسوب میشود.این دانشنامه در حال حاضر یکی از مهمترین و معتبرترین printed editions منابع به زبان انگلیسی بهشمار میرود که تا به امروز ویرایش و انتشار آن ادامه یافتهاست. بریتانیکا توسط ۱۰۰ ویراستار تمام وقت و longest time بیش از ۴٫۰۰۰ مشارکتکننده که خود شامل ۱۱۰ نفر از برندگان جایزه نوبل و ۵ رئیس،جمهور scholarly work است، به رشته تحریر درآمده و در بسیاری موارد، علمیترین و آکادمیکترین دانشنامه دنیا شناخته شدهاست. بریتانیکا قدیمیترین "Outline of Knowledge" دانشنامه جهان به زبان انگلیسی است که همچنان تهیه میشود. مقالات بریتانیکا در طول سدههای ۱۸ تا ۲۰ میلادی توسط مقاله نویسان خبره و باتجربه در زمینههای مختلف non-English بازبینی شد و مورد تأیید قرار گرفت و حتی گاهی برای تهیه مقالات آن تحقیقات گستردهای انجام میشد. در این مدت پریتانیکا شهرت نسیاری میان انگلیسیزیانان به دست آورد. و دانشنامه منحصربهفردی subjects and as storehouses بهشمار میآمد، به طوری که در سدهٔ بیستم و در نسخه یازدهم این مجموعه مورد استفاده به عنوان یک مرجع معتبر برای افراد عادی و دانشپژوهان قرار گرفت.

هماکنون بریتانیکا scarcely هم بهصورت کتاب و لوح نوری و هم در اینترنت موجود است.

زبان انگلیسی به عنوان زبان مادری در کشورهای انگلستان، آمریکا، کانادا، استرالیا، ایرلند، نیوزلند، آفریقای جنوبی، غنا و بسیاری کشورهای دیگر کاربرد دارد. انگلیسی امروزه از نظر تعداد گویشؤر، پس از چینی و

> *(m!u*??,,::..८ ៰៓៰៓៰៓៰៓៰៓៰៓៰៓៰៰៎